



- Сектор за политики од областа на трудово право и политики за вработување - Сектори për politika nga sfera e të drejtës së punës dhe politikave për punësim -

Република Северна Македонија
Republika e Maqedonisë së Veriut
ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
QEVERIA E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
Скопје-Shkup

Примено:	13-11-2024		
Е. прашаг:			
Орг. Еквив. / Njësia Org.	Број: / Numër:	Прашаг: / Shtetë:	Е. радност: / Vlerë:
40	8769/2		

Архивски број: 08-6156/2

Numri arkivor: 08-6156/2

Датум: 11-11-2024

Data:

- До: Finance-Think-Институт за економски истражувања и политики . - Drejtuar: Finance-Think-Instituti për Kërkime Ekonomike dhe Politika

Ул. „Фредерик Шопен“ бр. 1/2

Rr. "Frederik Shopen" nr. 1/2

Скопје

Shkup

- Генерален секретаријат на Влада на Република северна Македонија - Секретариатит të Përgjithshëm të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut

- Одделение за соработка со невладини организации - Njësia për bashkëpunim me organizatat joqeveritar

Предмет: Известување по предлог мерки

Lënda: Njoftimi i masave të propozuara Lidhja: Numri juaj 40-3769/1 nga 16.09.2024.

Врска: Ваши број 40-3769/1 од 16.09.2024 год.

Во врска со Вашето барање за мислење под горенаведениот број и датум, кое се однесува на Предлог иницијатива на Finance-Think-Институт за економски истражувања и политики со наслов „Повеќедимензионален пристап кон справување со сивата економија“- Министерството за социјална политика, демографија и млади го дава следното мислење:

Në lidhje me kërkesën tuaj për mendim nën numrin dhe datën e mësipërme, e cila i referohet Propozim-Iniciativës së Finance-Think-Institutit për Kërkime Ekonomike dhe Politika me titull "Qasje shumëdimensionale ndaj përballjes me ekonominë gri"- Ministria e Politikës Sociale, Demografisë dhe Rinisë ju jep mendimin si vijon:

Со Предлог иницијатива на Finance-Think-Институт за економски

Me propozim iniciativën e Finance-Think-Instituti për hulumtime dhe



- Сектор за политики од областа на
трудоово право и политики за
вработување -

- Sektori për politika nga sfera e të
drejtës së punës dhe politikave për
punësim -

истражувања и политики со наслов „Повеќедимензионален пристап кон справување со сивата економија“ се дадени препораки во областа на неформалното вработување и непријавената работа. Во однос на препораките младите да имаат можност да работат лесна работа во текот на учебната година што е надвор од задолжителниот училишен распоред или за време на училишниот распуст ве известуваме дека во изминатиот период работна група во состав од повеќе институции и од социјални партнери работеше на изготвување на ново законско решение на Предлог на Законот за работни односи. Во законот се предвидени и одредби за работно ангажирање за млади лица според кои: Се забранува работно ангажирање на дете под 15 години возраст или младо лице под 18 години возраст кое не завршило задолжително образование во согласност со посебен закон, освен во определни исклучоци. Дете помладо од 15 години може со плаќање или без плаќање на надоместок, да биде работно ангажирано за учествување во културни и артистички активности, спортски настани и рекламни активности. Понатаму дете кое е помладо од 15 години но со навршени најмалку 14 години возраст и младо лице под 18 години возраст, може да биде работно ангажирано во рамки на комбинирана

politika ekonomike me titull “Qasja shumëdimensionale për përballjen me ekonominë gri” - jepen rekomandime në fushën e punësimit informal dhe punës së padeklaruar. Lidhur me rekomandimet që të rinjtë të kenë mundësi të bëjnë punë të lehta gjatë vitit shkollor që janë jashtë orarit shkollor apo gjatë pushimeve shkollore, ju njoftojmë ju njoftojmë se në periudhën e kaluar një grup pune i përbërë nga disa institucione dhe partnerë socialë ka punuar në hartimin e një zgjidhjeje të re ligjore për Projektligjin për Marrëdhëniet e Punës. Ligji parashikon gjithashtu dispozita për angazhimin në punë për të rinjtë sipas të cilave: Ndalohet angazhimi në punë i një fëmije nën 15 vjeç ose i një të riu nën moshën 18 vjeç që nuk ka kryer arsimin e detyrueshëm në përputhje me ligjin e veçantë, përveç në disa përjashtime. Një fëmijë nën moshën 15 vjeç, me ose pa pagesën e kompensimit, mund të punësohet për të marrë pjesë në aktivitete kulturore dhe artistike, aktivitete sportive dhe aktivitete reklamuese.

Për më tepër, një fëmijë që është më i ri se 15 vjeç, por të paktën 14 vjeç dhe një i ri nën 18 vjeç, mund të punësohen si pjesë e një programi të kombinuar studimi dhe pune të kryer në shkollë ose nëpërmjet një programi trajnimi



- Сектор за политики од областа на
трудоово право и политики за
вработување -

- Sektori për politika nga sfera e të
drejtës së punës dhe politikave për
punësim -

програма за учење и работа, која се спроведува во училиште или преку програма за практична обука кај работодавач, под услови и во постапка пропишани со посебен закон. За времето и за видот на работата за кое лицето било работно ангажирано работодавачот издава потврда.

Работите односно активностите кои се предвидени како лесна работа со акт ќе ги пропише министерот за економија и труд во согласност со министерот за здравство и тие не смеат да бидат штетни по безбедноста, здравјето или развојот на детето, ниту пак да бидат пречка детето редовно да посетува училиште или да учествува во програмите за практична обука или оспособување предвидени со закон. Пред ангажирање на дете или младо лице под 18 години возраст работодавачот и организаторот на активностите се должни да обезбедат задолжителен медицински преглед на сопствен трошок, а редовните прегледи ќе се вршат согласно прописите за безбедност и здравје при работа. Одобрение за вршење на работите издава училиштето во чиј образовен процес е вклучено детето, односно младото лице под 18 години возраст врз основа на барање на работодавачот или организаторот на активностите, по претходна писмена согласност на законскиот застапник на

практик ме пондхенес, нe kushte dhe nе procedurе тe pеrcaktuar me ligj тe veçantе. Pеr kohен dhe llojin e punес pеr тe cilен personи еshтe punесuar, punеdhенеси lëshon njе vеrtetim.

Punет, gjegjesisht aktivitetet e parashikuara, тe cilat parashihen si punе тe lehta, do тe pеrshkruhen me akt тe Ministrit тe Ekonomisе dhe Punес nе pajtim me Ministrin e Shëndetësisе dhe nuk duhet тe jenе тe dëmshme pеr sigurinе, shëndetin ose zhvillimin e fëmijës as тe jetе pengesе, qе fëmija тe ndjekë rregullisht shkollën ose тe marrë pjesë nе trajnime praktike ose programe trajnimi тe parashikuara me ligj. Para punësimit тe njе fëmije ose тe riu nën moshën 18 vjeç, punеdhенеси dhe organizatori i aktiviteteteve janе тe detyruar тe kryejnе njе kontroll тe detyrueshëm mjekësor me shpenzimet e veta, dhe ekzaminimet e rregullta do тe kryhen nе pеrputhje me rregulloret pеr sigurinе dhe shëndetin nе punе.

Miratimi pеr kryerjen e punëve jepet nga shkolla nе procesin edukativo-arsimor тe сe cilës еshтe i pеrfshirë fëmija, pеrkatësisht i riu nën moshën 18 vjeç, nе bazë тe kërkesës сe punеdhенесit ose organizorit тe aktiviteteteve, pas pëlqimit paraprak me shkrim тe pеrfaqësuesit ligjor тe fëmijës, pra тe riuт nën moshën 18 vjeç.



- Сектор за политики од областа на
трудоово право и политики за
вработување -

- Sektori për politika nga sfera e të
drejtës së punës dhe politikave për
punësim -

детето, односно младото лице под 18 години возраст.

Предлог законот исто така дефинира најниска возраст за засновање работен однос. Младо лице со најмалку 15 години возраст кое не завршило задолжително образование може да заснова работен однос за вршење лесни работи за времетраење на учебната година во периоди во кои не се одвива задолжителната настава, како и за времетраење на училишен распуст.

Одобрение за вршење на работите издава училиштето во чиј образовен процес е вклучено младото лице под 18 години возраст, врз основа на барање на работодавачот и по претходна писмена согласност на неговиот законски застапник. Младо лице под 18 години возраст кое го завршило задолжителното образование може да заснова работен однос со работодавач, по претходна писмена согласност на неговиот законски застапник. Законскиот застапник на лицето, до навршување на 18 годишна возраст на лицето може да ја повлече дадената согласност за засновање на работен однос, со што работниот однос престанува по сила на закон. Работите за кои младото лице може да заснова работен однос, со акт ги пропишува министерот за економија и труд во согласност со министерот за здравството и тие не смеат да бидат

Проектligji përcakton edhe moshën minimale për krijimin e marrëdhënies së punës. Një i ri me të paktën 15 vjeç, i cili nuk ka përfunduar arsimin e detyrueshëm, mund të krijojë marrëdhënie pune për të kryer punë të lehta për kohëzgjatjen e vitit shkollor në periudha në të cilat nuk zhvillohet mësimi i detyruar, si dhe për kohëzgjatjen e pushimeve shkollore.

Miratimi për kryerjen e punës jepet nga shkolla në procesin arsimor të së cilës është i përfshirë i riu nën 18 vjeç, në bazë të kërkesës së punëdhënësit dhe pas pëlqimit paraprak me shkrim të përfaqësuesit të tij ligjor. I riu nën 18 vjeç, i cili ka përfunduar arsimin e detyrueshëm, mund të krijojë marrëdhënie pune me një punëdhënës, pas pëlqimit paraprak me shkrim të përfaqësuesit të tij ligjor. Përfaqësuesi ligjor i personit, derisa personi të mbush 18 vjeç, mund të tërheqë pëlqimin e dhënë për krijimin e marrëdhënies së punës, kështu që marrëdhënia e punës ndërpritet me fuqi të ligjit. Punët për të cilat i riu mund të krijojë marrëdhënie pune përcaktohen me akt të Ministrit të Ekonomisë dhe Punës, në përputhje me Ministrin e Shëndetësisë dhe nuk duhet të jenë të dëmshme për sigurinë, shëndetin ose zhvillimin e të riut, dhe në rastin e personit nuk është pengesë për



- Сектор за политики од областа на
трудоово право и политики за
вработување -

- Sektori për politika nga sfera e të
drejtës së punës dhe politikave për
punësim -

штетни по безбедноста, здравјето или
развојот на младото лице, ниту да бидат
пречка за редовно посетување на
училиштето или учествување во
програмите за практична обука или
оспособување предвидено со закон.

Пред засновање на работен однос
со младото лице, работодавачот е
должен да обезбеди задолжителен
медицински преглед на сопствен трошок,
а редовните прегледи ќе се вршат
согласно прописите за безбедност и
здравје при работа.

Во однос на препораката за работно
ангажирање на студентите на работни
места од повремениа и привремена
природа, да продолжат да го уживаат
правото на субвенционирање на
студенски оброк ве известуваме :

Во однос на создавање на можности за
работно ангажирање на студентите
новина е тоа што е изготвен Предлог
Закон за работно ангажирање Согласно
овој закон им се дава можност на
студентите кој сакаат да работат во
дејностите угостителството и тоа како
шанкер/бармен; келнер, кувар, собар,
мијач на садови, доставувач на храна,
аниматор, хостеса и во дејностите
земјоделство и градежништво да можат
да работат без да го изгубат статусот на
студент и без да ги изгубат стекнатите
права (студенски оброк ,стипендија итн.)

ndjekjen e rregullt të shkollës ose
pjesëmarrjen në trajnimin praktik ose
programet e zhvillimit të parashikuara
me ligj. Para vendosjes së marrëdhënies
së punës me të riun, punëdhënësi është
i detyruar që me shpenzimet e veta të
bëjë një kontroll të detyrueshëm
mjekësor dhe do të kryhen kontrole të
rregullta në përputhje me rregulloret
për sigurinë dhe shëndetin në punë.

Lidhur me rekomandimin për
punësimin e studentëve në punë të
karakterit të rastit dhe të përkohshëm,
për të vazhduar të gëzojnë të drejtën e
subvencionimit të ushqimit të
studentëve, ju njoftojmë:

Në lidhje me krijimin e mundësive për
punësim të studentëve, risi është se
Ministria e Punës dhe Politikës Sociale
ka hartuar një Projektligj për punësimin
Sipas këtij ligji, studentëve që duan të
punojnë në industrinë e hotelerisë u
jepet mundësia të punojnë si banakier;
kamarier, kuzhinier; shërbëtor;
pjatalarëse; dërgues ushqimi; animator;
të jetë në gjendje të punojnë në fushën e
bujqësisë dhe të ndërtimeve pa humbur
statusin e studentit dhe pa humbur të
drejtat e fituara (ushqim studentor,
bursë, etj.)

Gjithashtu, në përputhje me këtë ligj,
punëdhënësi do të paguajë tatimin mbi
të ardhurat personale, kontributin për



- Сектор за политики од областа на
трудово право и политики за
вработување -

- Sektori për politika nga sfera e të
drejtës së punës dhe politikave për
punësim -

Исто така согласно овој закон на студентите кој ќе бидат ангажирани, работодавачот покрај паричниот надоместок ќе им уплаќа и данок на личен доход, придонес за пензиско и инвалидско осигурување и дополнителен придонес за задолжително здравствено осигурување во случај на повреда на работа и професионално заболување, а притоа да не ги изгубат веќе стекнатите права и статусот на редовен студент. Исто така евидентираното невработено лице кое е работно ангажирано согласно овој закон, не го губи правото на паричен надоместок стекнато по основ на осигурување во случај на невработеност и не се брише од евиденцијата на невработени лица. Остварениот приход по основ на работно ангажирање согласно овој закон не претставува основа за губење на правата стекнати согласно прописите од областа на социјалната и детската заштита.

Во однос на препораката за вработените кои вршат дополнителна работа да се изменат одредбите од Законот за работни односи, во однос на укинување на одредбата за добивање на согласност од работодавачот, ве известуваме дека и во однос на оваа препорака веќе е постапено така што во Предлог Законот за работни односи е предвидено дека Пред склучување на договорот за вработување за вршење на дополнителна работа, работникот е должен да го

sigurimin pensional dhe invalidor dhe kontributin shtesë për sigurimin e detyrueshëm shëndetësor në rast lëndimi në punë dhe sëmundje profesionale, dhe njëkohësisht të mos humbasin të drejtat tashmë të fituara dhe statusin e studentit të rregullt. Po ashtu, personi i papunë i regjistruar, i cili është i punësuar në përputhje me këtë ligj, nuk e humb të drejtën e kompensimit monetar të fituar në bazë të sigurimit të papunësisë dhe nuk fshihet nga evidenca e personave të papunë.

Të ardhurat e realizuara në bazë të punësimin në përputhje me këtë ligj nuk përbëjnë bazë për humbjen e të drejtave të fituara në përputhje me rregulloret në fushën e mbrojtjes sociale dhe të fëmijëve.

Në lidhje me rekomandimin për të punësuarit që kryejnë punë shtesë për ndryshimin e dispozitave të Ligjit për marrëdhëniet e punës, lidhur me heqjen e dispozitës për marrjen e pëlqimit nga punëdhënësi, dhe lidhur me këtë rekomandim, tashmë është vepruar në Projektligjin për Marrëdhëniet e Punës, i cili përcakton se, "Para lidhjes së



- Сектор за политики од областа на
трудоово право и политики за
вработување -

- Sektori për politika nga sfera e të
drejtës së punës dhe politikave për
punësim -

извести работодавачот кај кого е
вработен со полно работно време.

Од погоре наведеното може да се
увиди дека препораките кои се
предложени од ваша страна
министерство веќе ги мало во предвид и
истите се вградени во предлог
законските решенија, кои се работени во
изминатиот период.

kontratës së punës për kryerjen e
punëve shtesë, punëmarrësi është i
detyruar të njoftojë punëdhënësin tek i
cili është i punësuar me kohë të plotë.

Nga sa u tha më sipër, shihet se
rekomandimet e propozuara nga ana
juaj tashmë janë marrë në konsideratë
nga ministria dhe janë inkorporuar në
zgjidhjet e propozuara ligjore, për të
cilat është punuar në periudhën e
kaluar.

Со почит,

Me respekt,

Министер/Ministri,

Fatmir Limani

Изработил/Пërpiloi: Л.Коцевска, државен советник/këshilltar shtetëror

Превод/Пërkthimi: E.Selmani

Согласен/Пајтоhet: Fatmir Sabriu, државен секретар/sekretar shtetëror

